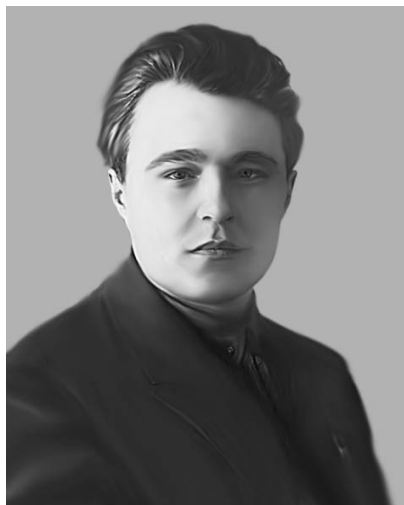

ГРУШЕВСЬКИЙ Сергій Григорович (24. 06(06. 07). 1892, містечко Кам'янка Чигирин. пов. Київ. губ., нині місто Черкас. обл. — 03. 11. 1937, урочище Сандормох поблизу м. Медвеж'єгорськ, Карелія, РФ) — історик, громадський діяч. Далекий родич [Михайла Грушевського](#), син [Г. Грушевського](#) та [О. Грушевської-Ранцової](#). Закін. гімназію у м-ку Златопіль (нині у складі м. Новомиргород Кіровоград. обл., 1909), істор.-філол. факультет Університету св. Володимира у Києві (1913), де у 1913–17 був професор. стипендіатом при каф. рос. історії, водночас викладав у 8-й чол. гімназії. Деякий час перебував під впливом монархістів, став чл. чорносотен. молодіж. організації «Двуглавый орел», у вересні 1917 обраний заступником голови Клубу прогресив. рос. націоналістів. Написав пр. «Коломенский уезд по писцовым книгам XVI в.» (відзначена сріб. медаллю), джерел. матеріали до якої опубл. в «Университет. известиях» (1916, № 3, 5–6, 7–8, 9–10; 1917, № 1–2). У 1921 на базі Златопіль. гімназії створив і очолив ІНО ім. 3-го Інтернаціоналу; протягом 1921–25 працював лектором Полтав. ІНО й інспектором Полтав. губінспектури освіти. Світоглядно еволюціонував до участі у

«Просвіті», за що 1922 зазнав переслідувань. Від 1925 — проф., проректор з наукової роботи Донец. ІНО (Луганськ), водночас 1926 засн. і очолив Наук. товариство на Донеччині. 1930 переїхав з родиною на Кубань, працював завідувач кафедри історії Краснодар. пед. інституту. Брав активну участь в українізації, зокрема став співавтором «Плана украинизации Северо-Кавказского украинского агро-педагогического института имени Н. А. Скрипника» (Краснодар, 1932). 13 січня 1933 заарешт., 22 серпня 1933 за звинуваченням у приналежності до самостійниц. повстан. контррев. організації «Союз Кубані та України» засудж. до 10-ти р. таборів. Постановою особл. трійки Упр. НКВС у Ленінград. обл. від 9 жовтня 1937 засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1960.

Державний архів

ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1011, спр. 3845, арк. 281 зв.; спр. 3849, арк. 495 зв. – 496; спр. 4066, арк. 90; ф. 1235, оп. 1, спр. 289, арк. 62–64, 156 зв. – 157; ДА Києва, ф. 16, оп. 465, спр. 3329; ф. 77, оп. 1, спр. 4506, арк. 1–23.

Рекомендована література

1. Лотоцький О. Сторінки минулого. Ч. 1. Варшава, 1932;
2. Кармаза Н. «Я Вам пишу...» // Кубан. новости. 1993, 15 сен.;
3. Остання адреса: До 60-річчя соловецької трагедії. Т. 1. К., 1997;
4. Кучеренко М. Рід Грушевських: штрихи до портрета // УІ. 1999. Т. 36;
5. Чумаченко В. Казачья литературная Голгофа (писатели, историки и журналисты – жертвы политических репрессий) // Третьи кубанские лит.-истор. чтения. Краснодар, 2001;
6. Грушевський М. Спомини // УІ. 2002. № 1–4.

[В. К. Чумаченко](#), [М. О. Кучеренко](#)

Бібліографічний опис:

Грушевський Сергій Григорович / В. К. Чумаченко, М. О. Кучеренко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-32116>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).